
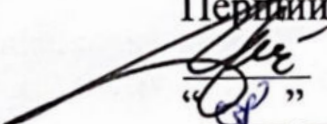

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

“ПОГОДЖЕНО”

В.о. декана ІЕФ
К.М. Горбунова
„07” 07 2021 р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Д.В. Бабенко
„07” 07 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

Освітньо-професійна програма
«Агроінженерія»

для здобувачів підготовки початкового (короткий цикл) рівня 1-го року
денної форми навчання
на 2021-2022 навчальний рік

Освітній ступінь – **Молодший бакалавр**

Галузь знань - **20 «Аграрні науки та продовольство»**

Спеціальність - **208 «Агроінженерія»**

Мова викладання - **українська**

Робоча програма відповідає меті та особливостям освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Агроінженерія», затвердженою вченою радою Миколаївського національного аграрного університету (протокол №7 від 23 02 2021 р.).

Розробник програми: кандидат педагогічних наук, доцент Літвінчук С.Б., Миколаївський національний аграрний університет.

Робоча програма навчальної дисципліни розглянута на засіданні кафедри методики професійного навчання інженерно-енергетичного факультету МНАУ

Протокол № 12 від "25" 05 2021 року

Завідувач кафедри
к. п. н., доцент:

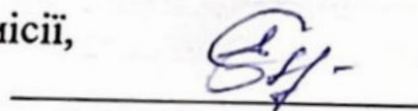

К.М. Горбунова

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-енергетичного факультету МНАУ

Протокол № 10 від "08" 06 2021 року

Голова науково-методичної комісії,
к. техн. н., доцент:

О.А. Горбенко

1. АНОТАЦІЯ

Вагому роль у підготовці молодих фахівців відіграють заклади вищої освіти. Під час навчання молодий фахівець повинен отримати не лише знання, вміння й компетенції, а і практичний досвід. Підходи до навчання й отримання вищої освіти не повинні бути обмежені знаходженням здобувачів вищої освіти в аудиторії. Як відомо, найкраще вчиться людина, якщо її роль активна, коли може бути проявлена ініціатива у вирішенні поставленого завдання, коли розкриваються особистісні якості людини. Особливо актуальним є питання у контексті інтеграції вищої освіти до Європейського освітнього простору, її адаптації до високого рівня конкуренції із європейськими закладами вищої освіти, у тому числі у контексті формування кваліфікованих кадрів для ринку праці. З огляду на суттєвий вплив глобалізаційних трансформацій (соціальна глобалізація), у тому числі у освітньому просторі, експерти Всесвітнього економічного форуму у Давосі сформувавши ключові навички, якими повинні володіти молоді фахівці з метою успішного працевлаштування, адаптації до умов ринку праці й кар'єрного зростання: комплексне розв'язання проблем; критичне мислення; креативність; взаємодія з людьми; вміння керувати людьми; емоційний інтелект, вміння формувати власну точку зору та приймати рішення; орієнтація на клієнта; вміння вести переговори; гнучкість розуму.

Актуальність формування зазначених навичок пов'язана із тим, що сучасні роботодавці дедалі частіше шукають не просто виконавців, а людей, які готові мислити поза шаблонами. Працівник майбутнього повинен бачити «крізь час» й втілювати у життя ідеї, які до нього ніхто не пропонував. Технологічна грамотність й емоційний інтелект повинні бути доповнені розумінням емоції, намірами й мотивацією людей, вмінням керувати їх у належне русло. В основу навичок увійшла когнітивна гнучкість або гнучкість розуму – вміння обмірковувати декілька речей одночасно. Саме тому підготовка молодого фахівця у закладах освіти повинна бути налаштована на навчання спілкуванню з людьми, вмінню керувати, розуміти й домовлятися, здатності приймати рішення, генерувати й сприймати креативні ідеї. Майбутнє – це період, коли головною цінністю стає мозок, емоції й розвиток. Сучасність вимагає від фахівця з вищою освітою вчитися і далі на робочому місці, темпи зміни життя в усіх напрямках набирають обертів, і для того щоб встигнути за ним, необхідно постійно адаптуватися.

Отже, якщо молодь має знання і компетенції, які формують її світогляд, власну думку, можливість реалізовувати та експериментувати на практиці, це дасть йому можливість у майбутньому легко змінювати себе залежно від умов середовища у якому він буде знаходитися. Для цього у молоді необхідно розвивати творчий потенціал, можливість мислити, обґрунтовувати поставлені завдання та вирішувати їх.

Сучасне студентство одержує професійну підготовку в умовах масштабних змін в усіх ланках життя суспільства. Високий рівень розвитку технічного прогресу має достатньо вагомий вплив на особистість сучасного спеціаліста. В контексті даної проблеми актуальним постає питання психологічного стану упродовж організації продуктивної діяльності на виробництві.

Основні розділи дисципліни «Основи психології» передбачають знайомство студентів із понятійним та категоріальним апаратом цієї наукової галузі, з історією становлення, розвитку і сучасним станом психологічних знань, їх значенням для майбутньої професійної діяльності та життя у суспільстві.

Дисципліна «Основи психології» має на меті формування знань, які зможе використати особистість для проектування власної перспективи розвитку. Це дозволяє головною метою дисципліни вважати формування практичних навичок, спрямованих на розуміння загальних процесів розвитку та становлення особистості.

Ключові слова: особистість, формування знань предмет, об'єкт, прийняття рішень, коригування рішень, планування, , галузі, сфери діяльності, відповідальність, проектування власної перспективи розвитку, становлення особистості.

SUMMARY

Institutions of higher education play an important role in the training of young professionals. During training, a young specialist must gain not only knowledge, skills and competencies, but also practical experience. Approaches to learning and obtaining higher education should not be limited to finding higher education students in the classroom. It is known that a person learns best if his role is active, when initiative can be shown in solving the task, when a person's personal qualities are revealed.

The relevance of the formation of these skills is due to the fact that modern employers are increasingly looking for not just performers, but people who are willing to think outside the box. The worker of the future must see "through time" and implement ideas that no one has proposed to him. Technological literacy and emotional intelligence must be complemented by an understanding of emotions, intentions and motivations of people, the ability to direct them in the right direction. The skills are based on cognitive flexibility or flexibility of mind - the ability to think about several things at once.

That is why the training of young professionals in educational institutions should be tuned to learn to communicate with people, the ability to manage, understand and negotiate, the ability to make decisions, generate and perceive creative ideas. The future is a period when the main values are the brain, emotions and development. Modernity requires a specialist with higher education to continue to study in the workplace, the pace of life change in all

directions is gaining momentum, and in order to keep up with him, it is necessary to constantly adapt.

Thus, if young people have the knowledge and competencies that shape their worldview, their own opinion, the ability to implement and experiment in practice, it will give them the opportunity in the future to easily change themselves depending on the environment in which they will be. To do this, young people need to develop creative potential, the ability to think, justify the tasks and solve them.

Current students receive training in a large-scale changes at all levels of society. The high level of technical progress is sufficiently important influence on the personality of the modern professional. In the context of the problem becomes more urgent question of the psychological state for the organization of productive activities in the workplace.

The main sections of course «Psychology» provide students with conceptual knowledge and categorical apparatus of this scientific field, with a history of the formation, development and present state of psychological knowledge, and their value for future careers and life in society.

Discipline «Psychology» is aimed at building knowledge that a person can use to design their own prospects. This allows the main purpose of discipline to consider the formation of practical skills aimed at understanding the general processes of development and identity formation.

Keywords: personality, formation of knowledge subject, object, decision-making, adjustment of decisions, planning,, branches, spheres of activity, responsibility, designing of own perspective of development, formation of the person.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія»

Галузь знань - 20 – «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність – 208 «Агроінженерія»

Освітній ступінь – молодший бакалавр

Обов'язкова компонента

Курс - 1

Семестр – 2

Кількість кредитів ECTS –3,0

Кількість змістових модулів – 3

Загальна кількість годин - 90

Види освітньої діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції –14 год. / 0,47 кредита ECTS

Семінарські заняття –18 год./ 0,6 кредита ECTS

Самостійна робота –58 год. / 1,93 кредита ECTS

Форми підсумкового контрольного заходу – залік.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології JeetSi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників.

Підстава: зміни ОПП, результати опитування здобувачів вищої освіти.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у вебінарах та семінарах, участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами навчального процесу. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle - лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та творчої роботи, завдання на самостійне опрацювання);
- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;
- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів;
- аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямами їх виконання тощо;
- спілкування через електронну пошту (svitlanalitvinchk@ukr.net) та телефонний зв'язок;
- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;
- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською, польською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: інтерактивні, кейс-метод, наочні методи, практичні методи, творчі методи, методи контролю та самоконтролю (графічний диктант та інші), дослідницькі та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою даного курсу є формування розуміння психолого-педагогічного аспекту особистості як найвищої цінності суспільства, усвідомлення сутності механізмів психічних процесів, станів, властивостей людини як основи її розвитку в процесі виховання, навчання й освіти. В процесі вивчення даної дисципліни відбувається засвоєння основних термінів і понять психології та педагогіки на рівні їх відтворення і тлумачення, придбання елементарних умінь і навичок застосовувати їх у практичному житті для підвищення ефективності діяльності майбутнього агронома в соціально-виробничому середовищі.

Завдання дисципліни: визначення місця психології у системі наук про людину; засвоєння основних термінів і понять психології та педагогіки на рівні їх репродуктивного відтворення; ознайомлення з методами психолого-педагогічних досліджень; вивчення психолого-педагогічних закономірностей професійного становлення фахівця; визначення змісту і технології пізнання, актуалізації й розвитку власного «Я» в різних галузях життєдіяльності; засвоєння сутності механізмів психічних процесів, станів і властивостей особистості; формування умінь і навичок застосовувати психолого-педагогічні знання у практичному житті; засвоєння психолого-педагогічних основ управлінської діяльності в трудовому колективі; розгляд суті, принципів, методів, форм та засобів навчання і виховання; ознайомлення із структурою та прийомами підвищення ефективності комунікативних процесів.

Об'єктом є соціальні суб'єкти, їх діяльність, зв'язки і відношення. «Сукупність процесів побудови образу світу і його функціонування як регулятора зовнішньої поведінки та внутрішнього життя живої істоти і становить найширше розуміння об'єкта психології» (С. Д. Смирнов).

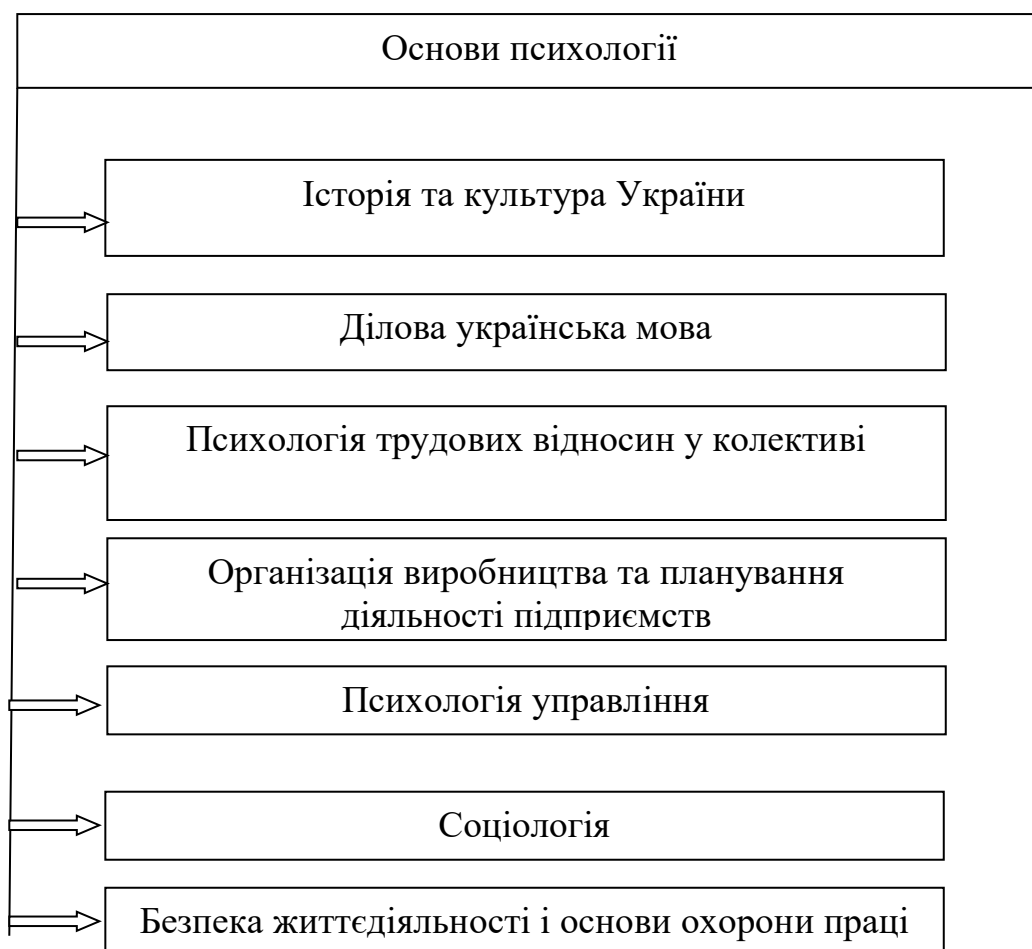
Предметом дисципліни є особистість викладача та здобувача вищої освіти в їх розвивальній педагогічній взаємодії.

До системи загальних компетентностей належать:

Загальні компетентності:

- K01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- K02. Здатність письмової та усної комунікації українською мовою.
- K05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- K06. Навички здійснення безпечної діяльності.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

5. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основними завданнями вивчення дисципліни є: розуміння предмета, об'єкта, основного категоріального апарату і загального методичного арсеналу загальної психології; - осягнення основних принципів та функцій загальної психології; вивчення основ історії психології як окремої науки; озброєння студентів такими здобутками сучасної психологічної науки, які б сприяли їх особистісному та професійному становленню, а також самоактуалізації та самореалізації майбутнього фахівця.

Методи навчання поділяються на три складові:

- за джерелом знань: виконання індивідуальних завдань, самостійна робота, практичні заняття.
- за характером навчально-пізнавальної діяльності: дискусії, тематичні «круглі столи», наукова діяльність;

- за дидактичними завданнями: методи організації навчально-пізнавальної діяльності, методи оцінки та перевірки результатів.

6. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен;

знати: предмет і завдання загальної психології; методологічні принципи і методи дослідження психіки; сутність і специфіку психічного відображення дійсності; рівні розвитку і форми прояву психіки; зміст, психологічні механізми і умови становлення і розвитку свідомості та самосвідомості людини; характеристику неусвідомлюваних психічних явищ; сутність, структуру та психологічні властивості особистості як системної якості індивіда; зміст, основні характеристики та умови розвитку когнітивної, регулятивної афективної сфер особистості; індивідуально-типологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності) та можливості впливу на їх розвиток; зміст, структуру і види діяльності та поведінки як психологічних феноменів тощо; основні етапи становлення психології як науки;

а також:

- основні теоретичні напрямки сучасної психології;
- основні категорії, принципи, закони сучасної психології;
- методи психологічного дослідження;
- теоретичне обґрунтування проблеми виникнення та розвитку психіки у філогенезі;
- виникнення, онтогенетичний розвиток, особливості свідомості людини;
- особливості несвідомих психічних явищ;
- поняття та теорії особистості, типи особистості, структуру особистості та індивідуально-психологічні особливості:
- темперамент, характер, здібності;
- загально-психологічну теорію діяльності, операціонально-технічні та мотиваційно-особистісні аспекти діяльності;
- закономірності та механізми мотиваційного та емоційно-вольового регулювання діяльності та поведінки людини;
- психологічні теорії, механізми та закономірності пізнавальних процесів: відчуття, сприймання, уваги, пам'яті, мислення та мовлення, уяви людини.
- аналізувати психологічні факти та явища;
- планувати та організовувати психологічне дослідження;
- орієнтуватися в основних теоретичних напрямках сучасної психології;
- застосовувати знання загальної психології при вивченні інших дисциплін циклу професійної підготовки.

уміти: організувати дослідження психічних явищ відповідно до методологічних принципів психології; застосовувати адекватні методи дослідження психіки; проводити науково обґрунтований аналіз психологічних фактів; пояснювати психологічний зміст та механізми становлення і розвитку різних форм прояву психіки (психічних процесів, станів і властивостей особистості, свідомих і неусвідомлюваних психічних явищ); аналізувати психологічний зміст, структуру, психологічні механізми і умови розвитку особистості та окремих її складових; застосовувати набуті знання для аналізу психологічної сутності різних проявів поведінки і діяльності особистості тощо.

Здобувач в умовах професійної діяльності повинен володіти необхідними знаннями щодо: феномену «Психологія», її елементів, суб'єктів, об'єктів, способів та методів реалізації заходів професійної діяльності; використовувати знання й розуміти складові елементи й взаємозв'язки між психологією особистості, психологією груп і організації, психологією управління, психологією трудових відносин, методів долаття кризи, використовувати знання щодо видів, способів, методів захисту від маніпуляцій свідомістю людини, вирішення конфліктів.

Отже, розвиток особистості здобувача освіти, як суб'єкта діяльності є найважливішою метою професійної освіти. В рамках професійної освіти основна увага приділяється інтелектуальному розвитку. Становлення фахівця обов'язково припускає розвиток:

- аксиологічної спрямованості і професійної свідомості;
- соціального і професійного інтелекту;
- емоційно-вольової сфери;
- позитивного відношення до світу і до себе;
- самостійності, автономності та впевненості в собі;
- професійно важливих якостей.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

№ п/п	Найменування розподілу	К-ть годин/кредитів		
		Лекції	СЗ	Всього
1	Модуль I	4 (0.1)	4 (0.1)	8 (0.2)
2	Модуль II	4 (0.1)	6(0.16)	10 (0.33)
3	Модуль III	6 (0.16)	8(0,2)	14 (0.47)

7.2. Склад та обсяг змістових модулів

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	всього	у тому числі				
лк		пз	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Психологія як наука						
Тема 1. Психологія в комплексі наук про людину	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Розвиток психіки і свідомість людини	12	2	2	-	-	8
Разом за модулем 1	24	4	4	-	-	16
Модуль 2. Психологія особистості та колективу						
Тема 1. Психологія особистості. Періоди і фактори її розвитку	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Психологія соціальних груп	14	2	4	-	-	6
Разом за модулем 2	26	4	4	-	-	14
Модуль 3. Пізнавальна та регулятивна функції психіки						
Тема 1. Пізнавальні психічні процеси особистості	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Емоційно-вольбові процеси особистості	16	2	4	-	-	8
Тема 3. Індивідуально-психологічні особливості особистості	14	2	2	-	-	10
Разом за модулем 3	44	6	6	-	-	28
Всього годин	90	14	18	-	-	58

Перелік та короткий зміст лекцій

Модуль 1. Психологія як наука

Лекція 1. Психологія в комплексі наук про людину

Загальні поняття про психологію. Предмет досліджень психології. Завдання і цілі психології. Принципи психології. Основні теоретичні категорії. Психологія в структурі професійної готовності та як компонент життєвого досвіду. Основні наукові напрями психології.

Ключові слова: гуманітарні, суспільні та природничі науки, людина, психіка

Key words: humanitarian, social and natural sciences, human, psyche

Лекція 2. Розвиток психіки і свідомість людини

Виникнення і стадії розвитку психіки. Форми реагування тварин. Соціальна поведінка тварин. Виникнення і розвиток людської свідомості. Історичний розвиток людської свідомості. Вища нервова діяльність – фізіологічна основа психіки. Рефлекторна діяльність мозку. Нервові процеси в корі півкуль. Перша і друга сигнальні системи. Функції окремих частин головного мозку. Характерні структурні компоненти свідомості.

Ключові слова: людська свідомість, вища нервова діяльність, рефлекторна діяльність мозку, перша і друга сигнальні системи, функції окремих частин головного мозку.

Key words: human consciousness, higher nervous activity, reflex activity of the brain, first and second signaling systems, functions of separate parts of the brain.

Модуль 2. Особистість та колектив

Лекція 3. Психологія особистості. Періоди і фактори її розвитку

Поняття «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Психологічна структура особистості у вітчизняній та закордонній психології. Спрямованість особистості. Мотиви. Потреби та види потреб. Інтереси. Види інтересів. Світогляд і ідеали.

Ключові слова: людина, індивід, особистість, індивідуальність, психологічна структура особистості, спрямованість особистості, мотиви, потреби, інтереси, світогляд, ідеали.

Key words: person, individual, personality, personality, psychological structure of personality, personality orientation, motives, needs, interests, outlook, ideals.

Лекція 4. Психологія соціальних груп

Поняття спільності та групи. Види і класифікація груп. Адаптація людини в групі. Проблеми згуртованості колективу. Соціометричні дослідження. Психологічна сутність конфлікту. Типи конфліктів, засоби врегулювання і попередження конфліктів.

Ключові слова: спільності та групи, адаптація людини в групі, колектив, психологічна сутність конфлікту.

Key words: community and group, human adaptation in a group, collective, psychological essence of the conflict.

Модуль 3. Пізнавальна та регулятивна функції психіки

Лекція 5. Пізнавальні психічні процеси особистості

Відчуття, їх роль у житті і діяльності людини, види і властивості відчуттів, індивідуальні відмінності. Фізіологічні основи сприймання: види, властивості, індивідуальні відмінності сприймань та їх розвиток. Увага, її властивості та розвиток. Пам'ять, її види, процеси, індивідуальні особливості та розвиток. Мислення, його види. Мислительні операції та розвиток мислення. Поняття про уяву, її види та прийоми створення уявних образів, розвиток уяви. Види та форми уваги. Основні її властивості та розвиток.

Ключові слова: відчуття людини, фізіологічні основи сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява.

Key words: human sensation, physiological bases of perception, attention, memory, thinking, imagination.

Лекція 6. Емоційно-вольові процеси особистості

Поняття про емоції і почуття. Значення емоцій в житті людини. Поява емоцій. Керівництво емоціями. Види емоційних станів (криза, фрустрація, стрес, афект, настрій). Види почуттів (моральні, естетичні, праксіологічні, інтелектуальні). Поняття про волю. Вольові якості особистості. Розвиток і виховання вольової активності особистості.

Ключові слова: емоції, емоційні стани (криза, фрустрація, стрес, афект, настрій), почуття (моральні, естетичні, праксіологічні, інтелектуальні), воля, вольові якості особистості.

Key words: emotions, emotional states (crisis, frustration, stress, passion, mood), feelings (moral, aesthetic, praxiological, intellectual), will, volitional personality.

Лекція 7. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Поняття про індивідуально-психологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності). Сучасні підходи до вивчення властивостей темпераменту людини. Загальне

поняття про характер і його природу. Формування та структура характеру. Характер та його акцентуації. Здібності: класифікація, етапи та рівні розвитку.

Ключові слова: індивідуально-психологічні особливості особистості (темперамент, характер та його акцентуації, здібності, задатки).

Key words: individual-psychological peculiarities of personality (temperament, character and its accentuation, abilities, factors).

7.3. Перелік та план семінарських занять

Семінарські заняття з дисципліни проводять з використанням методичних рекомендацій та відповідної (визначеної до кожного заняття та окресленої на попередньому занятті викладачем) нормативної бази.

Години	Тема практичного заняття	План практичного заняття
1	Психологія: науковий статус, функції, завдання	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
1	Історичний шлях розвитку освітньо-виховних систем	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
1	Виховання людини	Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
1	Характеристика процесу освіти	Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Контрольне опитування та тестування.
1	Психологія: науковий статус, функції, завдання, історія виникнення	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
2	Пізнавальні психічні процеси	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
3	Емоційно-вольові психічні процеси	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
2	Психологія особистості	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
2	Активність і діяльність	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій.
4	Міжособистісне спілкування	Опитування теоретичного матеріалу. Розв'язання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Контрольна робота.
18	Всього годин -1 8 год.	

7.4. Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання та індивідуальна робота

Теми, які виносяться для обов'язкового самостійного опрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Самостійна робота в обсязі 62 години складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, законодавчо-

нормативної бази, а також підготовки до практичних занять і виконання окреслених у методичних рекомендаціях завдань.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія в комплексі наук про людину	9
2	Розвиток психіки і свідомість людини	9
3	Психологія особистості	9
4	Психологія соціальних груп	7
5	Пізнавальні психічні процеси особистості	9
6	Емоційно-вольові процеси особистості	7
7	Індивідуально-психологічні особливості особистості	8
	Разом	58

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни „Психологія” передбачає такі види діяльності:

- пошук та вивчення додаткової літератури;
- конспектування, складання планів, тез;
- кодування інформації (складання схем, таблиць, графіків);
- написання рефератів, доповідей, оглядів, звітів;
- виступ із повідомленнями на семінарських заняттях;
- виконання ситуативних завдань;
- підготовна дискусійних проблемних ситуацій;
- виконання тестових завдань за допомогою комп’ютерної техніки.

Однак, репродуктивна самостійна робота не може бути достатньо ефективною під час формування самостійності як професійної якості майбутнього спеціаліста. Необхідне не лише вміння працювати без сторонньої допомоги, а й здатність розв’язувати цілісні задачі, що містять всі компоненти діяльності людини:

- 1) усвідомлення й формулювання проблем і завдань;
- 2) визначення цілей і складання плану вирішення;
- 3) аналіз, прогнозування і прийняття (вибір) рішення, його практична реалізація;
- 4) контроль і оцінка процесу та результатів діяльності;
- 5) постановку нових цілей і завдань, спрямованих на подальше вдосконалення об’єктивного світу й самого себе.

Відсутність будь-якого компонента не дозволяє формувати самостійність як особистісну якість майбутнього спеціаліста.

Найважливішим і домінуючим компонентом самостійності є прийняття рішення. Саме з ним пов'язані смислостворюючі мотиви поведінки та діяльності особистості. У ньому насамперед здійснюється її потреби в самореалізації. Здатність приймати рішення ґрунтується на розумінні суттєвого вміння порівнювати, здійснювати аналіз, синтез та узагальнення, класифікувати, планувати, робити умовиводи, організовувати свою діяльність.

Система оцінювання знань з дисципліни складається з поточного й підсумкового контролю. Поточний контроль знань здобувачів проводиться з використанням індивідуальних завдань, які виконує здобувач індивідуально. Підсумковий контроль знань проводиться за результатами вивченого матеріалу, отриманих балів. За навчальним планом передбачено залік з навчальної дисципліни. Передбачено підготовку тез доповідей, наукових публікацій, виступи на щорічних тематичних «круглих столах». Здобувач повинен працювати системно, використовувати аналітичні здібності, вміти працювати з великим масивом інформації, перевіряти достовірність вхідної інформації, проводити дослідження, узагальнювати результати, доводити дієвість власних висновків, обґрунтовувати практичну значимість й можливості використання у практичній діяльності. Форма контролю тем самостійного опрацювання – конспект лекцій та усне опитування з питань тем самостійного опрацювання.

7.5. Питання для поточного модульного контролю знань

Модуль 1

1. Що вивчає психологія?
2. З якими іншими науками пов'язана психологія?
3. Які ви знаєте основні галузі психології?
4. У чому полягає суть сигнальної ролі психіки?
5. Якою є послідовність етапів розвитку нервової системи?
6. Як пов'язаний розвиток психіки з середовищем та умовами життя?
7. Що спільне і що відмінне у психічній діяльності тварини і людини?
8. В чому полягає рефлекторна діяльність мозку?
9. Що таке родова пам'ять?
10. Назвіть функції окремих частин великих півкуль.
11. Назвіть об'єкт вивчення психології.
12. Якою є послідовність етапів розвитку психіки?
13. Які завдання вирішує психологічна наука

Модуль 2

1. Яка роль праці у виникненні людської свідомості?
2. В чому полягає суть розумової діяльності тварин?
3. В чому суть першої та другої сигнальної системи?
4. Охарактеризуйте особливості нервової системи.
5. В чому полягає соціальна поведінка тварин?
6. Якими є умови розвитку людської свідомості?
7. Дайте характеристику нервовим процесам в корі великих півкуль головного мозку.
8. Охарактеризуйте основні принципи психології.
9. Психологія як компонент життєвого досвіду.
10. Охарактеризуйте стадії розвитку психіки.
11. Чому обмін сигналами, що має місце у тварин, не може ототожнюватися з мовою людини?
12. Охарактеризуйте форми реагування тварин.
13. В чому полягає історичний розвиток людської свідомості?
14. Які ознаки людської свідомості?
15. В чому полягає інстинктивна поведінка тварин і людини?
Дайте характеристику основним інстинктам.
16. В чому полягає суть соціальної поведінки тварин.
17. Які нервові процеси відбуваються в корі великих півкуль?
Дайте їм характеристику.
18. Поняття про емоції і почуття.
19. Вольові якості особистості.
20. Мислення, його види.

Модуль 3

1. Якими є головні ознаки особистості?
2. Види і класифікація груп.
3. У чому виявляється суспільна сутність особистості?
4. Як співвідносяться між собою поняття «особистість» і «індивідуальність»?
5. У чому полягає істотна відмінність між офіційним та неофіційним лідером групи?
6. Якою є структура особистості?
7. Феномени ідентифікації, рефлексії та емпатії.
8. Що таке спрямованість особистості?
9. Адаптація людини в групі.
10. Якими є головні групи мотивів особистості?
11. Проблеми згуртованості колективу.
12. Як поділяються цілі особистості?
13. Що таке соціально-психологічний клімат колективу.
14. Які чинники зумовлюють психічний розвиток особистості?
15. Поняття про темперамент.
16. Формування та структура характеру.

17. Відмінність між здібностями, знаннями, уміннями і навичками.
18. Рівні розвитку здібностей
19. Типи темпераментів.
20. Головні властивості темпераменту.

**Перелік тем наукової роботи здобувачів вищої освіти з
дисципліни «Психологія»**

1. Витоки дидактичних ідей
  2. Питання дидактики в працях класиків психології.
  3. Актуальні питання дидактики ХХ ст.
  4. Поняття про зміст освіти і його компоненти
  5. Вимоги до визначення змісту освіти у вищій школі
  6. Навчальні дисципліни, їх типи
  7. Державні документи, що визначають зміст освіти
  8. Мотивація навчальної діяльності студентів
  9. Функції навчання
  10. Принципи навчання
  11. Поняття про принципи в педагогіці
  12. Характеристика принципів навчання вищої школи
  13. Методи навчання. Види, авторські дидактичні системи навчання
  14. Поняття про методи навчання і підходи до їх класифікації
  15. Характеристика методів за джерелами набуття знань
  16. Методи навчання в залежності від характеру пізнавальної діяльності студентів
  17. Методи стимулювання і мотивації
  19. Вибір методів навчання
  20. Види, авторські дидактичні системи навчання
- Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти складається з двох видів: для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені лекційні і практичні заняття, та для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань та участі у заходах неформальної освіти.

Оцінювання навчальної діяльності

Для здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені практичні заняття	Оцінка в балах	Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Проаналізувати законодавчо-нормативну базу з	1	Створення презентаційних матеріалів, зокрема	3 (8)

окресленого питання		англійською мовою	
Захистити вирішене практичне завдання	1	Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішити тестові завдання з теми лекції у MOODLE	1	Вирішення додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Заповнення первинного документу	1	Формування файлу з первинними документами та законодавчо-нормативною базою	5
Переклад 5 слів з теми англійською мовою	1	Переклад 5-10 словосполучень англійською мовою	8
Перевірка рахунків та кореспонденції рахунків з теми заняття	1	Аналіз змін законодавства	3
Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах	Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

7.6. Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

а) для поточного контролю

1. Принципи побудови та рівні освіти в Україні. Основні типи навчальних закладів
2. Процес навчання як цілісна система.
3. Дидактика. Закономірності та принципи навчання
4. Методи навчання та їхня класифікація
5. Форми та системи форм організації навчання
6. Контроль і оцінка результатів навчання
7. Виховання як соціальне і педагогічне явище. Суть, мета і завдання виховання
8. Методи і форми виховного впливу на особистість
9. Загальні закономірності та принципи виховання

10. Рушійні сили та основні напрямки виховання

1. Психологія як наука. Предмет, завдання, принципи і структура психології
2. Основні принципи, етапи та напрямки психологічної науки
3. Педагогіка як наука, її структура. Предмет, основні категорії, джерела та проблеми педагогіки
4. Методи психолого-педагогічних досліджень
5. Виникнення і розвиток психіки та свідомості
6. Психологія особистості. Періоди і фактори її розвитку
7. Суть і властивості пізнавальних процесів
8. Емоційно-вольові процеси, психічний стан, темперамент і характер особистості
9. Активність і діяльність особистості
10. Мотиви, їх класифікація. Мотивація діяльності
11. Спілкування як соціально-психологічна проблема
12. Психолого-педагогічна організація колективу
13. Психолого-педагогічні аспекти управлінської діяльності
14. Керівництво і лідерство у системі управлінської діяльності
15. Керівник як організатор і вихователь трудового колективу
16. Психологія взаємодії керівника з підлеглими. Професійна етика

б) питання для підсумкового контролю (залік)

1. Психологія як наука.
2. Предмет її дослідження та завдання.
3. Місце психології в системі наук.
4. Структура психології.
5. Методологічні принципи психології.
6. Основні етапи становлення психології як науки.
7. Сучасні напрямки в психології.
8. Виникнення і розвиток педагогічної науки.
9. Основні категорії, досліджувані проблеми та джерела педагогіки.
10. Структура педагогіки та її зв'язок з іншими науками.
11. Поняття «метод дослідження» та принципи їх добору.
12. Характеристика основних методів психолого-педагогічних досліджень.
13. Психіка і мозок.
14. Стадії розвитку психіки.
15. Взаємозв'язок психіки і поведінки живих організмів.
16. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки та її структура.
17. Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність», «розвиток».
18. Біологічне і соціальне в розвитку особистості.
19. Періоди розвитку людини.
20. Задатки та здібності людини.

21. Фактори формування і розвитку особистості фахівця.
22. Увага, її види та характеристики.
23. Відчуття та їх характеристика.
24. Сприйняття та його основні властивості.
25. Види і рівні пам'яті.
26. Мислення, його властивості та види.
27. Уява, її види. Мрія як особливий вид уявлення.
29. Суть та види емоцій. Форми прояву емоційних станів.
31. Психічний стан людини та прийоми управління ним.
32. Воля як форма психічної активності особистості.
33. Суть та структура діяльності.
34. Потреба як джерело активності людини.
35. Дії, їх компоненти та функції.
36. Суть поняття «мотив» та їх класифікація. Мотивація діяльності як прояв потреб. Основні види діяльності.
39. Структура та функції спілкування.
40. Психологічні способи впливу в процесі особистісного спілкування.
41. Особливості управлінського спілкування.
42. Методологічна основа, рушійні сили та функції процесу навчання.
43. Зміст і нормативна база освіти.
44. Структура процесів викладання і учіння.
45. Поняття «дидактика» Предметні дидактики.
46. Закономірності навчального процесу.
47. Основні принципи дидактики та їх характеристика.
48. Поняття «метод навчання», «методичний прийом».
49. Основні підходи до класифікації методів навчання.
50. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
51. Форми та системи форм навчання.
52. Кредитно - трансферна система навчання.
53. Урок як основна форма навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.
54. Характеристика основних форм навчання у вищих закладах освіти.
55. Суть виховного процесу. Мета та основні завдання процесу виховання. Рушійні сили процесу виховання.
58. Характеристика основних напрямків виховання:
  - а) моральне виховання;
  - б) розумове виховання;
  - в) трудове виховання;
  - г) фізичне виховання;
  - д) естетичне виховання.
59. Суть понять закономірність та принцип виховання.

60. Загальні закономірності виховного процесу.
61. Характеристика основних принципів виховання.
62. Суть понять методи і форми виховання.
63. Класифікація методів виховного впливу на особистість.
64. Характеристика основних методів виховання:
  - а) методи формування свідомості особистості;
  - б) методи організації і формування досвіду суспільної поведінки;
  - в) методи стимулювання діяльності і поведінки.
65. Група як суб'єкт дії.
66. Соціальні об'єднання.
67. Етапи та стадії розвитку колективу.
68. Морально-психологічний клімат колективу.
69. Поняття «управлінська діяльність».
70. Підсистеми поведінки в управлінській діяльності.
71. Типи взаємозв'язків в управлінській діяльності.
72. Роль керівника і лідера в системі управління.
73. Стили керівництва і авторитет керівника.
74. Структура взаємовідносин та лідер у сім'ї.
75. Поняття «темперамент» та його типи.
76. Формування та структура характеру людини.
77. Суть і властивості пізнавальних процесів.
78. Воля як форма психічної активності особистості.
79. Свобода волі та вольова регуляція.
80. Суть професійної кваліфікації.
81. Професійна готовність випускника до включення в професійну діяльність.
82. Соціалізація, виховання і саморозвиток людини.
83. Психотехніка спілкування та прийоми підвищення його ефективності.
84. Принципи побудови та рівні освіти в Україні.
85. Типи та акредитація навчальних закладів.
86. Контроль результатів навчання, його види та функції.
87. Методи контролю та самоконтролю знань і умінь.
88. Традиційне та рейтингове оцінювання результатів навчання.
89. Форми і методи раціонального використання персоналу.
90. Плинність кадрів та її попередження.
91. Стадії управлінського росту та їх характеристика.
92. Види та стратегія управлінської взаємодії.
93. Засоби управлінської взаємодії.
94. Психологічні механізми управлінської взаємодії.

ОРІЄНТОВНІ

тестові завдання для поточного контролю знань з дисципліни "Психологія"

- 1) ПСИХОЛОГІЯ. Психологія вивчає:
  - < будову організму людини >
  - < структуру і функції мозку >
  - < закономірності розвитку психіки >#
- 2) ПСИХОЛОГІЯ. Який з наведених нижче методів досліджень є активним:
  - < спостереження >
  - < експеримент >
  - < правильної відповіді немає >#
- 3) ПСИХОЛОГІЯ. Стандартизований замір знань, умінь і якостей особистості відбувається в ході проведення:
  - < бесіди >
  - < спостереження >
  - < тестування >#
- 4) ПСИХОЛОГІЯ. Відповідна реакція організму на зовнішні подразники називається:
  - < рефлексом >
  - < інтелектуальною поведінкою >
  - < інтуїцією >#
- 5) ПСИХОЛОГІЯ. Людську мову сприймає:
  - < перша сигнальна система >
  - < друга сигнальна система >
  - < перша і друга сигнальні системи >#
- 6) ПСИХОЛОГІЯ. Закономірності пізнавальних процесів у ході навчання розглядає:
  - < військова психологія >
  - < педагогічна психологія >
  - 3 < психологія мистецтва >#
- 7) ПСИХОЛОГІЯ. Особливості поведінки людей, які мають проблеми зі здоров'ям, вивчає:
  - < інженерна психологія >
  - < медична психологія >
  - < загальна психологія >#
- 8) ПСИХОЛОГІЯ. Закономірності поведінки спортсменів вивчає:
  - < загальна психологія >
  - < психологія спорту >
  - < соціальна психологія >#
- 9) ПСИХОЛОГІЯ. Нерви входять до:
  - < центральної нервової системи >
  - < периферійної нервової системи >
  - < правильної відповіді немає >#

- 10) ПСИХОЛОГІЯ. Головний та спинний мозок є складовими:
< центральної нервової системи >
< периферійної нервової системи >
< правильної відповіді немає >#
- 11) ПСИХОЛОГІЯ. Мову людини регулює:
< спинний мозок >
< головний мозок >
< середній мозок >#
- 12) ПСИХОЛОГІЯ. Природженими називають рефлекси:
< безумовні >
< умовні >
< правильної відповіді немає >#
- 13) ПСИХОЛОГІЯ. Засновником психоаналізу був:
< Л.С.Виготський >
< З.Фрейд >
< Л.Колберг >#
- 14) ПСИХОЛОГІЯ. Свідомий індивід, що займає певне положення в суспільстві виконує певну суспільну функцію, це:
< індивідуальність >
< особистість >
< людина >#
- 15) ПСИХОЛОГІЯ. До пізнавальних психічних процесів належать (назвіть усі правильні відповіді):
< пам'ять >
< мислення >
< депресія >
< темперамент >
< увага >
< сприймання >#
- 16) ПСИХОЛОГІЯ. Необхідність людини діяти у певних умовах життя - це:
< мотив >
< потреба >
< характер >#
- 17) ПСИХОЛОГІЯ. Вибіркове ставлення особистості до об'єкту за критерієм його значущості та емоційної привабливості - це:
< світогляд >
< інтереси >
< здібності >#
- 18) ПСИХОЛОГІЯ. Образи, якими керується особистість і які визначають план її самовиховання - це:
< ідеали >
< потреби >
< інтереси >#

19) ПСИХОЛОГІЯ. Спрямованість і зосередженість свідомості на певному предметі, явищі чи діяльності - це:

- < увага >
- < фантазія >
- < рефлекс >#

20) ПСИХОЛОГІЯ. Відображення окремих якостей предметів, явищ матеріального світу, які діють в даний момент на відповідні органи чуття людини - це:

- < відчуття >
- < пам'ять >
- < увага. >#

21) ПСИХОЛОГІЯ. Запамятовування, збереження та відтворення того, що було в минулому досвіді людини, називається:

- < уявлення >
- < пам'ять >
- < фантазія >#

22) ПСИХОЛОГІЯ. Процес пізнання, що полягає в узагальненому і опосередкованому відображенні фактів і явищ, у встановленні зв'язків і відносин між ними, називається:

- < мислення >
- < пам'ять >
- < увага >#

23) ПСИХОЛОГІЯ. Автором гуманістичної психології є:

- < І.П.Павлов >
- < Л.Колберг >
- < Д.Уотсон >
- < А.Маслоу >#

24) ПСИХОЛОГІЯ. У якому з наведених нижче рядків усі перелічені явища відносяться до категорії психічних:

- < почуття, клітина, увага, мозок, повітря >
- < бажання, сприйняття, інстинкт, колір, рух >
- < відчуття, інтереси, уява, думка, уважність, звичка >
- < голос, здібності, звук, уява, любов >#

25) ПСИХОЛОГІЯ. Оберіть правильні висловлювання :

- < людина, взята у її соціальній якості, є особистість >
- < особистість - це всяка вільна і незалежна людина >
- < особистістю є лише той, хто має яскраву індивідуальність >
- < особистістю є абсолютна самостійність людського "Я" >
- < особистість - це людина як суб'єкт і об'єкт суспільних відносин >#

26) ПСИХОЛОГІЯ. З даних визначень колективу оберіть одне найбільш правильне й повне:

- < колектив - це група взаємодіючих осіб, які спільно реагують на ті чи інші подразники >
- < колектив - це група людей, які об'єднані спільною діяльністю >

і спільними інтересами >

< колектив - це група людей, які є частиною суспільства, поєднані спільною метою і близькими мотивами суспільної діяльності, а також підпорядковані цілям даного суспільства >

< колектив - це організована, дисциплінована, вільна група працюючих осіб, поєднаних однією метою, єдиними діями, яка має органи управління >#

27) ПСИХОЛОГІЯ. Афект характеризує наступна сукупність наведених нижче ознак :

< виникає поступово, буває стійким, яскраво не виявляється >

< сильний, стійкий, не має яскравого зовнішнього прояву >

< виникає поступово, слабкий, нестійкий >#

28) ПСИХОЛОГІЯ. Науковій психології відповідає наступне визначення:

< здібності - це природжені психічні якості людини, які проявляються в таланті й розумовій обдарованості >

< здібності не даються людині в окремому вигляді як щось дане їй від народження, а формуються в діяльності на основі природних задатків >#

29) ПСИХОЛОГІЯ. Регуляція особою свого стану - це :

< самоконтроль >

< самооцінка >

< світогляд >#

30) ПСИХОЛОГІЯ. Можливість усвідомлено виконувати певні дії це:

< знання >

< переконання >

< навички >#

31) ПСИХОЛОГІЯ. Пристосування аналізатора до певного подразника під впливом його тривалої дії це:

< адаптація >

< сприймання >

< відчуття >#

32) ПСИХОЛОГІЯ. Процес пам'яті, який полягає у закріпленні образів сприймання, це:

< запам'ятовування >

< забування >

< повторення >#

33) ПСИХОЛОГІЯ. Створення образів і об'єктів, які людина не сприймала раніше і не сприймає в даний момент, це:

< репродуктивна увага >

< творча увага >

< пасивна увага >#

34) ПСИХОЛОГІЯ. Ситуативні переживання людини - це:

< емоції >

< почуття >

< настрої >#

35) ПСИХОЛОГІЯ. Властивість, яка виявляється в активному і стійкому прагненні займатися певною діяльністю, це:

< морально-етична спрямованість >

< професійна спрямованість >

< спрямованість особистості >#

36) ПСИХОЛОГІЯ. Природжені передумови розвитку здібностей, генетично

детерміновані анатомо-фізіологічними особливостями людини, це:

< задатки >

< здібності >

< нахили >#

37) ПСИХОЛОГІЯ. Діяльність, в процесі якої створюється новий продукт, теорія, твір мистецтва, це:

< репродуктивна діяльність >

< творча діяльність >

< професійна діяльність >#

38) ПСИХОЛОГІЯ. Випередження середньофізіологічних і середньопсихологічних показників у порівнянні з оптимальними - це:

< акселерація >

< ретардація >

< спадковість >#

39) ПСИХОЛОГІЯ. Метод, за допомогою якого досліджується мотивація людини або групи людей - це:

< тестування >

< анкетування >

< експеримент >.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Вміння оцінювати ситуацію є вагомим перевагою для будь-якого фахівця, особливої актуальності набуває питання у підготовці фахівців економічного спрямування. Отримані знання й навички дозволяють здобувачеві оцінити ситуацію, виявити можливі причинно-наслідкові залежності та обґрунтувати напрями нейтралізації (упередження) загроз, визначити можливості впровадження внутрішніх резервів, залучення зовнішніх джерел, обґрунтувати оптимальні (дієві, ефективні, результативні) управлінські рішення. Здобувач має можливість навчитися працювати з інформаційною базою, збирати, обробляти та узагальнювати аналітичну інформацію.

Актуальність тематики, що висвітлюється у навчальному курсі, обумовлює важливість отримання знань та вмінь з метою практичного використання в умовах виробництва, у тому числі з метою обґрунтування управлінських рішень, упередження можливих загроз. Розуміння процесів

та явищ здобувач опанує під час лекційних й практичних занять, консультацій з навчальної дисципліни, проведення самостійної роботи. Самостійна робота здобувача сприяє поглибленню професійних знань, проведення поглиблених досліджень за тематикою навчального курсу.

За всі види робіт впродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань робочого зошиту з дисципліни; повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань робочого зошиту для самостійної роботи з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, робочі зошити для практичних занять та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, графічний диктант, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle. Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання заліку.

*Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань **проводиться за такими критеріями:***

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) можливість використання отриманих знань в практичній діяльності.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага приділяється також самостійності їх виконання.

При оцінюванні результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти враховується:

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом складання заліку в усній формі. До заліку допускається здобувач вищої освіти, який виконав всі завдання і набрав необхідну кількість балів.

Критерії оцінки відповідей на питання, що виносяться на залік, наступні:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти дав правильні і вичерпні

відповіді на поставлені теоретичні питання, в яких він показав теоретичні й практичні знання з матеріалу курсу;

- «не зараховано» – здобувач вищої освіти дав неправильні відповіді, в яких він продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу .

Рейтингова оцінка з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2					Змістовий модуль №3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	60-100
6-10	6-10	6-10	6-10	6-7	6-7	6-10	6-10	4-6	6-10	6-10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх, наукових та фахових відеороликів або дебатів з відповідної тематики; первинні документи та звітність аграрних підприємств (філій кафедри на виробництві). Для поточного контролю використовуються елементи системи дистанційного навчання, зокрема з використанням системи MOODLE.

Аудиторія кафедри методики професійного навчання № 312

Навчальний корпус № 2, вул. Крилова, 17а

Устаткування: Учнівські столи – 12 шт. Стільці – 24 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темнозеленого кольору – 1 шт.

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

10.1. Базова література

1. Власова О. І. Педагогічна психологія Навчальний посібник / О. І. Власова– К. 2015.– 400с.
2. Головінський І. Педагогічна психологія. / І.М. Головінський– К. ; 2013.– 288 с.
3. Заброцький М.М. Основи вікової психології. Навчальний посібник. / М.М.Заброцький –Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2016. – 112 с.
4. Загальна психологія: Підручник для студентів вищ. навч. закладів /С.Д.Максименко, В.О.Соловієнко. – К.: МАУП, 2017. – 256с.
5. Кайдалова Л. Г. Психологія: навч.-метод. посіб. [для студентів спеціальності «Фармація»] / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Альохіна, Л. В. Пляка. – Х. : В-во НФаУ, 2016. – 206 с.
6. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка. – Х. : Вид-во НФаУ : Золоті сторінки, 2014. – 134 с.
7. Кайдалова Л.Г. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – Х. : НФау, 2018. – 140 с.

8. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції; Навчальний посібник. / С.Б. Кузікова. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2016. – 384 с.
9. Куценко Я.М. Феномен «Психічного вигорання» в особистісному і професійному аспектах. / Куценко Я.М. // Особистість у життєвих ситуаціях: світові тенденції та національні особливості (PLSWTNP): Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю, 22 травня 2020 р., 2020, №. – С.63-66.
10. Максименко С.Д. Експериментальна психологія. (Дидактичний тезаурус). Навч. посіб./ Максименко С.Д., Носенко Е.Л. –К.: МАУП, 2012. – 128с.
11. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. / В.В. Москаленко– К: Центр навч. літ-ри, 2005. – 624с.
12. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник./ Л.Е. Орбан-Лембрик – К.:Академвидав, 2015.– 448с.
13. Основи психології / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця.– К.: Либідь, 2002. – С. 9-45.
14. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І.Пашукової. – К.: Знання, 2014. – 204 с.
15. Психологія: Конспект лекцій для студентів / Мартинюк І.А., Полозенко О.В., Стахневич В.І.– К.: Вид. центр НАУ, 2016. – 80 с.
16. Савчин М.В. Вікова психологія: Навчальний посібник./ М.В. Савчин, Л.П. Василенко–К.: Академвидав., 2018. – 360 с.
17. Цигульська Г.Ф. Загальна та прикладна психологія. Як допомогти собі та іншим. Курс лекцій. Навчальний посібник. / Г.Ф. Цигульська – К.: Наукова думка. 2017. – 189с.

10.2. Допоміжна

1. Буднянский Н.Ф. Психология в управлении и бизнесе. / Н.Ф. Буднянский – Одеса, Фенікс, 2018. – 316 с.
2. Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Володимир Хомик (пер.з англ.). – К. : Либідь, 2013. – 520с.
3. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Володимир Хомик (пер.з англ.). – К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2013. – 288с.

4. Кондратьєва В.І. Теорія збереження ресурсів Стівена Хобфолла: подолання складних життєвих ситуацій. /Особистість у життєвих ситуаціях: світові тенденції та національні особливості (PLSWTNP): Матеріали Всеукраїнської наук.-пр. конференції (з міжнародною участю, 22 травня 2020 р., 2020, №. – с.58-61.
5. Лапшова Н.С. Соціометричний статус як чинник поведінки особистості у конфліктних життєвих ситуаціях // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю, 22 травня 2020 р., 2020, – с.69-72.
6. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика:навчальний посібник. / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель – К.:ВО «Професіонал», 2016. – 416с.
7. Роменець В.А. Історія психології ХХ ст.: Навч. посібник. / В.А. Роменець, І.П. Маноха – К.: Либідь, 2013. – 992 с.
8. Семиченко В.А. Психологія особистості./ В.А. Семиченко – К.: Видавець Ешке О.М., 2016. – 427 с.
9. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / за наук. ред. Т.М. Титаренко / НАПН України, Інститут соц. та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. – 220 с.
10. Технології роботи організаційних психологів: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /За заг.ред. Л.М.Карамушки.– К.:Фірма «ІНКОС», 2015.– 366с.
11. Федорчук В. М. Соціально-психологічний тренінг «Розвиток комунікативної компетентності викладача» / В. М. Федорчук – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2013. – 240 с.
12. Літвінчук С. Б. Діяльнісні аспекти процесу професійної підготовки майбутніх фахівців / С. Б. Літвінчук, К.А. Тайхриб, К. М. Горбунова // Зб. наук. праць учасників міжнародної науково-практичної конференції. – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2018. - С. 18-22.

10.3. Інформаційні ресурси

www.psi.webzone.ru – психологічний словник
www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України
www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури
www.psicho.org.ua – електронна енциклопедія психології
www.osvita.org.ua – освітній сайт

www.allbest.ru/union – союз освітніх сайтів

<http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека

<http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)

www.ukrbook.net – сайт Книжкової палати України

www.lib.com.ua - електронна бібліотека

www.otrok.ru – електронна педагогічна енциклопедія

www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського

Робочу програму розроблено:
к.п.н., доцент кафедри методики
професійного навчання:

С.Б. Літвінчук

